

Sp. zn. 39/2021/NZ/MSŘ
Č. j. KVOP-60834/2022
Datum 5. prosince 2022

Vážený pan
prim. MUDr. Pavel Mošťák
ředitel
Psychiatrická nemocnice Brno
Húskova 2
618 32 Brno

Vážený pane řediteli,

obracím se na Vás v návaznosti na Vaši reakci na zprávu, která vznikla na základě systematické návštěvy Psychiatrické nemocnice Brno (dále jen „nemocnice“). Návštěva proběhla ve dnech 15. až 17. 9. 2021. Ke zprávě jste se vyjádřil dne 9. 6. 2022 a následně dne 9. 9. 2022.

V předchozí výzvě jsem žádal o doplňující vyjádření k 10 opatřením. Za poskytnuté vyjádření, a zejména za energii věnovanou jejich realizaci, Vám i všem zaměstnancům nemocnice upřímně děkuji.

U sedmi opatření považuji Vaši reakci za dostatečnou, u opatření č. 46 považuji za vhodné se k Vaší reakci vyjádřit a u opatření č. 12 a č. 44 jsem se rozhodl vyznamet Ministerstvo zdravotnictví jako zřizovatele nemocnice postupem podle § 20 odst. 2 písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů. Běžně se tento postup označuje za sankci, jsem si však vědom toho, že realizace uvedených opatření není závislá pouze na nemocnici.

Dále se věnuji třem zmíněným opatřením.

Opatření č. 12

Text opatření ve zprávě: Umožnit pacientům nosit osobní oblečení, a to vlastní nebo přidělené stejnému pacientovi po celou dobu jeho hospitalizace (bezodkladně).

Děkuji Vám za rozšíření možnosti vyprat si vlastní oblečení a možnosti zakoupit si takové oblečení v průběhu hospitalizace.

Ve vyjádření ze dne 9. 9. 2022 jste uvedl, že nemocnice nemá možnost, jak zajistit užívání stejného erárního ošacení pacientům po celou dobu jejich hospitalizace při dodržení zejména všech hygienických požadavků (tedy, aby toto nebylo zajištěno na úkor čistoty, popř. i vhodnosti ošacení). Uvedl jste také, že možnost uvedeného bude pravidelně ověřována.

Nezpochybňuji, že zajištění erárního oblečení, které bude po dobu hospitalizace určeno jen jednomu pacientovi, je obtížnější než stávající praxe. V zařízení sociálních služeb, které často poskytují péči lidem s obdobnými potřebami (jako oddělení následné péče v nemocnici) by taková praxe však byla zcela nepřijatelná. Nejedná se tak o faktickou nemožnost opatření naplnit, ale o systémový problém, jenž může nemocnice ovlivnit jen částečně.

V rámci reformy péče o duševní zdraví¹ vznikl doporučený postup, který se týká i vlastního oděvu pacientů. Očekávám, že Ministerstvo zdravotnictví jako zřizovatel nemocnice a gestor reformy péče o duševní zdraví zhodnotí, zda podmínky v nemocnici odpovídají doporučenému postupu a případně pomůže situaci změnit.

Opatření č. 44

Text opatření ve zprávě: Uzamykat z protiepidemických důvodů na pokojích pouze pacienty, u nichž pro to existuje právní důvod a ten pacientům prokazatelně sdělovat (průběžně).

Zcela respektuji, že pandemie kladla na systém poskytování zdravotní péče bezprecedentní nároky. Opatření nekritizuje nemocnici za to, jaký postup v krizové situaci zvolila, ale směřuje k vytvoření vodítek pro případ jejího opakování.

Ve vyjádření ze dne 9. 9. 2022 jste předložil jiný právní výklad toho, jak má nemocnice postupovat podle 67 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů, v rámci karanténních opatření. Ve zprávě je uvedeno, že rozhodnutí o uložení karanténního opatření ve formě uzamčení na pokoji má vydat nemocnice, kloníte se k názoru, že by tak měl učinit orgán ochrany veřejného zdraví.

Moje bývalá zástupkyně opakovaně žádala Ministerstvo zdravotnictví, aby nemocnicím (ne nutně jen psychiatrickým) poskytlo metodické vedení pro uzamčení pacienta na pokoji z protiepidemických důvodů. Na základě Vaší odpovědi docházím k závěru, že Ministerstvo zdravotnictví nemocnicím zatím metodické vedení neposkytlo. Opětovně ho o vyjádření požádám. Metodické vedení považuji za důležité jak pro případ opakování epidemie, tak i pro jiná infekční onemocnění, s nimiž se na psychiatrických odděleních setkávám, například se může jednat o svrab.

Opatření č. 46

Text opatření ve zprávě: Pokud pacient není schopen udělit právně platný souhlas s hospitalizací (např. není orientován místem, časem či osobou) a souhlas neudělil ani jeho zákonný zástupce, usilovat o vyjádření soudu k takové hospitalizaci, a to i v situaci, kdy pacient neohrožuje sebe nebo ostatní a není dán jiný důvod pro hospitalizaci bez souhlasu (průběžně).

V závěru reakce na toto opatření uvádíte, že se běžně setkáváte se situací, kdy je hospitalizace pacienta v nemocnici nezbytná, protože není dostupná vhodnější péče (typicky sociální služba). Takového pacienta také nelze propustit, protože bez potřebné péče by byl nebezpečný pro sebe nebo své okolí.

1 Doporučený postup: Vodítka pro naplňování kvality péče [online]. Praha: Reforma péče o duševní zdraví. Dostupné z: <https://www.reformapsychiatrie.cz/clanek/doporučený-postup-voditka-pro-naplňování-kvality-pěce> [cit. 28. 11. 2022].

Oděvu pacientů se v Kapitole 1 - Právo na přiměřenou životní úroveň týkají body 1.4.3 a 1.4.4.

Vaše sdělení plně odpovídá mým zjištěním z návštěv psychiatrických nemocnic. Došel jsem k závěru, že ze strany státu dochází k systémovému přehlížení potřeb jedné skupiny zvláště zranitelných osob. Jedná se o lidi s chronickým duševním onemocněním či kombinací onemocnění, kteří doplácí na nedostatek vhodných a dostupných sociálních služeb, tím že v podmínkách s restriktivním režimem a někdy i vynuceným používáním omezovacích prostředků pobývají dlouhodobě, často bez perspektivy propuštění. Pokud by však péče v nemocnici poskytována nebyla, byla by situace člověka ještě méně důstojná.

O zjištěních z návštěv budu informovat Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo práce a sociálních věcí a budu požadovat rozvoj sítě sociálních služeb.

Ve vztahu k nemocnici ministerstva vyrozumím o dvou pacientech s mentálním postižením, s nimiž se pracovníci Kanceláře setkali na stanici 18. Zde se nejedná o sankci podle § 20 odst. 2 písm. a) zákona o veřejném ochránci práv, ale o výzvu příslušného úřadu podle § 21a odst. 4 věty druhé.

Vážený pane řediteli, o reakci Ministerstva zdravotnictví Vás vyrozumím.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)